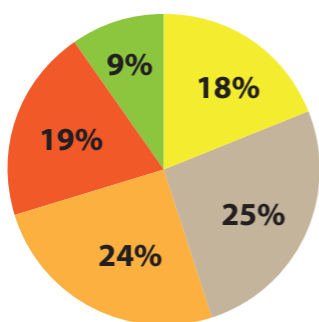

Ieva Upleja,
FKTK galvenā sabiedrisko
attiecību speciāliste,
KLIENTU SKOLAS vadītāja

Esam sākuši vairāk uzkrāt

Lai gan ir nostiprinājies priekšstats, ka naudas krāšanas tradīcija Latvijas iedzīvotāju vidū ir vāji attīstīta, un saskaņā ar FKTK un pētījumu centra SKDS veikto pirmo Latvijas iedzīvotāju finanšu pratības aptauju (2014. gada jūlijā) 49% iedzīvotāju šobrīd nav izveidojuši nekādus finanšu uzkrājumus vai arī viņiem nav pieticis naudas, lai nodrošinātu sev iztiku un vēl veidotu rezervi nebaltaī dienai, tomēr pēdējo gadu laikā Latvijas mājsaimniecību kopējo noguldījumu līmenis bankās ir audzis par 20% un pārsniedzis pirmskrīzes jeb "trekno gadu" līmeni. Tas tagad tuvojas 5 miljardu eiro atzīmei. Vēsturiski augstākais noguldījumu apjoms bankās līdz šim bijis 2008. gada rudenī, kas krīzes gados nokritās par 18 līdz 19%, jo iedzīvotāji ar uzkrāto kompensēja krīzes gadu ienākumu kritumu. Zemākais punkts bija 2009. gada rudenī. Kopš 2013. gada sākuma noguldījumu apmēra augšupejošā tendence bijusi noturīga, un to vēl vairāk veicinājis eiro ieviešanas process, jo pagājušā gada nogalē bija novērojams straujš pieauguma lēciens naudas iemaksai banku kontos. Banku noguldījumos tiek saskaitīti gan norēķinu kontu atlikumi, gan krājkontos un depozītos noguldītais uz noteiktu termiņu. Aptuveni 18% iedzīvotāju uzkrājuma veidošanai izmanto krājkontus, un tieši pēdējo divu gadu laikā krājkontu ir atvēruši 6% šī pakalpojuma izmantotāju. Taču var secināt, ka līdztekus apzinātai uzkrājumu veidošanai, uzlabojoties ekonomiskajai situācijai, ir audzis arī iedzīvotāju rīcībā esošās naudas daudzums, jo 24% atzīst, ka uzkrājums, kas pēdējā gada laikā izveidojies, saucams – "Vairāk naudas līdzekļu manā kontā". Kā uzsver eksperti, tomēr arī pašlaik nav sasniegts optimālais līmenis. Ja sekojam Latvijas finanšu pratības stratēģijas vīzijai, tad tādām mājsaimniecībām, kuras daļu ienākumu regulāri novirza uzkrājumiem, jābūt vismaz 55% no visām, nevis 31%, kā tas ir pašlaik. Meklējot atbildi uz jautājumu, cik izturīgs ir iedzīvotāju šobrīd jau uzkrātais drošības spilvens un spēja iztikt bez aizņemšanās, minētajā aptaujā atklājām, ka teju pusei (43%) iedzīvotāju drošības spilvens izturētu tikai nedēļu vai dažas dienas. Tātad uzkrāšanas tradīcija nebaltaī dienai vēl ir veidojama un stiprināma.

Cik ilgi jūs spētu segt regulāros izdevumus, pēkšņi zaudējot ienākumus?

- Dažas dienas
- 1 nedēļu
- 1 mēnesi
- 3 mēnešus
- 6 mēnešus

SKDS un FKTK aptauja

?

Kā FKTK vērtē izsludinātos Maksātnespējas likuma grozījumus, kuri no 2015. gada paredz saīsināt maksātnespējas procedūru un ieviest nolikto atslēgu principu?

Jānis Āboliņš Rīgā

Teorētiski aizņēmējs, kurš varētu izskatīt iespēju izmantot saīsināto procedūru, visticamāk, ir tāds, kura kredīta vērtība šobrīd būtiski pārsniedz iegādātā īpašuma vērtību (apmēram zem 10% mājokļu kredītu). Savukārt nolikto atslēgu princips esošos kredītu ņēmējus neskars. Ja turpmāk kredīta ņēmējam būs tiesības jebkurā brīdī nolikt iegādātā mājokļa atslēgas, tādējādi atsakoties no savām kredīta saistībām, bankas meklēs iespējas sevi pasargāt, paredzot risku, ka klients varētu tā rīkoties. Pašlaik jau saņemam ziņas par pirmās iemaksas palielināšanos līdz 40% no aizdevuma summas. Tas varētu padarīt aizdevumus nepieejamākus tieši vidusmēra iedzīvotājiem.

?

FKTK ir brīdinājusi AS "Rietumu banka" par nepietiekamu reputācijas riska izvērtējumu darījumos ar klientu. Nav saprotams, ko konkrēti banka pārkāpusi. Devusi naudu, nenovērtējot maksātspēju?

Harijs Krūmiņš Rīgā

Šādos gadījumos, kad FKTK publisko informāciju par bankai piemērotu sankciju, mēs kā uzraugs tomēr nevaram atklāt vairāk informācijas ne par klientu, ne par konkrēto darījumu. Lielākai skaidrībai varētu teikt, ka FKTK, veicot uzraudzību, seko tam, lai bankas laikus identificētu un novērtētu visus kredītiestādei varbūtējus riskus. Konstatējot AS "Rietumu banka" pieļautos trūkumus dažu darījumu izvērtēšanā, kas varētu ietekmēt tās turpmāko reputāciju, FKTK pieņēma lēmumu izteikt brīdinājumu, mudinot banku izvairīties no līdzīgiem pārkāpumiem nākotnē. Sankcijas bankām var būt gan brīdinājums, gan naudas sods, gan citas. Izvērtējot šīs lietas faktiskos apstākļus, FKTK brīdināja banku.

Jautājiet par tematiem saistībā ar finanšu pakalpojumiem – FKTK eksperti jums atbildēs šajā slejā!

www.klientuskola.lv

Rubrika tapusi sadarbībā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas klientu skolu